

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach

Kielce, 3 luty 2025 r.

WI.54.59.2024

Pan Waław Szarek
Burmistrz Miasta i Gminy Sędziszów

Szanowny Panie Burmistrzu,

we wniosku, który wpłynął do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach dnia 7 listopada 2024 r. postawił Pan pytania:

1. Czy dopuszczalne jest ponoszenie przez gminę opłat za korzystanie ze słupów energetycznych stanowiących majątek Przedsiębiorstwa energetycznego, na których zamontowane są urządzenia oświetlenia drogowego należące do JST, gdzie konstrukcje wsporcze linii energetycznych stanowią element infrastruktury dystrybucyjnej – sieci dystrybucyjnej, a koszty stałe utrzymania oraz funkcjonowania powinny znaleźć pokrycie w przychodach spółki z tytułu nakładanej na odbiorców energii elektrycznej opłaty dystrybucyjnej.

2. Czy dopuszczalne jest ponoszenie przez gminę opłat za udostępnianie urządzeń oświetleniowych (bez konserwacji) stanowiących majątek Przedsiębiorstwa energetycznego.

W związku z ww. pytaniami zwrócił się Pan o wyjaśnienie dotyczące stosowania art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 3 pkt 22, art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266 ze zm.) oraz art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 poz. 1530 ze zm.).

W oparciu o opisany we wniosku stan faktyczny Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Gmina gospodarując środkami publicznymi zobowiązana jest przestrzegać zasad wynikających z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) W sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
 - a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - b) optymalnego doboru metod, służących osiągnięciu założonych celów;
- 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań,
- 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Warto również wskazać, że zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.

Z kolei zgodnie z art. 216 ust. 2 ustawy o finansach publicznych wydatki budżetu gminy są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, w szczególności na zadania własne jednostek samorządu terytorialnego.

Normą generalną ustanawiającą zadanie własne gminy w zakresie energetyki jest art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty obejmujące sprawy: [.....] zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz. Uszczegółowienie tego zadania zawiera art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne nakładający na gminy obowiązek wykonywania zadania własnego w postaci finansowania oświetlenia znajdujących się na terenie gminy ulic, placów i dróg publicznych. Definicję „finansowania oświetlenia” wprowadza art. 3 pkt 22 ustawy Prawo energetyczne mówiący, że pojęcie to oznacza finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i modernizacji.

W praktyce stosowania ww. przepisów pojawiają się wątpliwości interpretacyjne, wskazane we wniosku które dotyczą zakresu pojęcia punkt świetlny, a także możliwości dokonywania przez gminę nakładów na majątek niebędący jej własnością.

I tak wnosząca o udzielenie wyjaśnienia Gmina Sędziszów zaprezentowała stanowisko, że *„punktem świetlnym jest kompletna oprawa oświetleniowa zawierająca elementy niezbędne do mocowania i ochrony źródła światła oraz przewody do przyłączenia do obwodu zasilającego”*. Prezentując takie stanowisko Gmina jednocześnie nie podzieliła stanowiska przedsiębiorstwa energetycznego, że na punkt świetlny *„składają się oprawa oświetleniowa ze źródłem światła oraz konstrukcja wsporcza”*.

Oceniając powyższy spór w aspekcie stosowania przepisów o finansach publicznych Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach podziela pogląd zaprezentowany w stanowisku Gminy i stwierdza, że w stanie faktycznym sprawy zaprezentowanym we wniosku obowiązek finansowania przez Gminę zadania określonego w art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne dotyczy jedynie finansowania kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne, ewentualnie koszty ich budowy i modernizacji, gdyż jak wynika z uzasadnienia wniosku są one własnością Gminy.

Dokonując takiej oceny Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach oparła się między innymi na:

1. odpowiedzi na interpelację nr 13 457 w sprawie narzuconych gminom cen dzierżawy słupów energetycznych z dnia 24 lipca 2017 roku, w której Ministerstwo Energii, bezpośrednio wskazało, że w przypadku gdy słup „na którym zainstalowana jest oprawa świetlna, jest elementem infrastruktury dystrybucyjnej energii (stanowi konstrukcję wsporczą dla przewodów elektroenergetycznych do dystrybucji energii), to wówczas koszty jego budowy, utrzymania i modernizacji pokrywają odbiorcy energii elektrycznej poprzez opłaty za dystrybucję tej energii”.
2. orzecnictwie Sądu Najwyższego, w którym sformułowano pogląd, że pojęcie punktu świetlnego o jakim mowa w art. 3 pkt 22 ustawy Prawo energetyczne obejmuje wyłącznie oprawę oświetleniową ze źródłem światła. Dochodząc do takiego wniosku SN wskazał, że ustawa Prawo energetyczne rozróżnia między instalacjami (którymi są urządzenia z układami połączeń między nimi); urządzeniami (którymi są urządzenia techniczne stosowane w procesach energetycznych); sieciami (w tym siecią dystrybucyjną)

oraz punktami świetlnymi. Ustawa nie zawiera definicji „punktu świetlnego”, natomiast zawiera legalne definicje pozostałych wymienionych powyżej pojęć. W tych okolicznościach brak podstaw do nadawania „punktowi świetlnemu” znaczenia, które ustawodawca zarezerwował dla innych, zdefiniowanych przez siebie sformułowań. (wyrok SN z 17.02.2011 r. III SK 36/10, OSNP 2012/7-8, poz.108).

3. stanowisku Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych KRRIO z 25 kwietnia 2008 r. zgodnie z którym gdy instalacja oświetleniowa jest własnością gminy, to ponosi ona koszty zakupu energii elektrycznej i usługi przesyłowej zgodnie z taryfami zakładu energetycznego na podstawie otrzymywanych faktur. [...] Nie ma również żadnych przeciwwskazań do ponoszenia przez gminę jakichkolwiek nakładów na modernizację.

W przypadku gdy instalacja oświetleniowa stanowi własność zakładu energetycznego, gmina nie jest w żaden sposób uprawniona do ponoszenia nakładów na modernizację punktów świetlnych niebędących jej własnością, gdyż ponoszone w tym celu wydatki inwestycyjne z racji swej istoty powodowałyby nie tylko udoskonalenie, ale i jednocześnie zwiększenie wartości obcego majątku.

Przedstawiając powyższe Izba przyjęła, że co do zasady koszty stałe utrzymania i funkcjonowania sieci dystrybucyjnej powinny znaleźć pokrycie w przychodach przedsiębiorstwa przesyłowego z tytułu nakładanej na odbiorców energii elektrycznej opłaty dystrybucyjnej, którą w stanie faktycznym przedstawionym we wniosku ponosi nie tylko gmina ale też inni odbiorcy. Zatem zawarcie odpłatnej umowy o której mowa we wniosku doprowadziłoby do podwójnego ponoszenia przez gminę opłat za ten sam rodzaj kosztów, a więc do naruszenia art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Nadmieniam, iż Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach prowadząc działalność informacyjną, instruktażową i szkoleniową przedstawia wyłącznie swoje stanowisko i nie jest upoważniona do wydawania rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach, opinii prawnych, jak również do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa.

Z wyrazami szacunku
Zbigniew Rękas
ZASTĘPCA PREZESA
Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
(Dokument podpisany elektronicznie)